

Bildande av naturreservatet Långvrån

Med stöd av 7 § naturvårdslagen förordnar länsstyrelsen det område som avgränsats på bifogad karta som naturreservat.

Uppgifter om naturreservatet

<u>Benämning:</u>	Långvrån
<u>Kommun:</u>	Motala
<u>Socken:</u>	Västra Stenby
<u>Fastighet:</u>	Sten 6:4
<u>Areal:</u>	3,0 ha
<u>Markägare:</u>	Staten genom naturvårdsfonden 3,5 km V Västra Stenby kyrka
<u>Naturvårds- förvaltare:</u>	Skogsvårdsstyrelsen i Östergötland

Beskrivning av området

Reservatet ligger i ett flackt landskap i västra delen av östgötaslätten. Området omges av stora arealer åkermark. Reservatet kan indelas i två delområden till följd av den historiska markanvändningen.

Delområde A har förr brukats som slåtteräng men har nu vuxit igen till en tät lund. Jordmånen är rik och trädskiktet domineras av de ädla lövträden ask, ek och lönn. Björk är också vanlig. Buskskiktet domineras av hassel. och hagtorn.

Den skuggfördragande floran i delområde A utgörs av bl a blå- och vitsippor, svalört, midsommarblomster, hässleklocka, ormbär och trolldruva m m. Flera arter av orkidéer förekommer, t ex tvåblad och jungfru Marie nycklar.

Ett rikt fågelliv med trastar och olika sångare finns i delområdet. Den lägre faunan är inte inventerad men torde ha goda förutsättningar inom området.

Delområde B har i sen tid varit uppodlat. Floran är till följd av detta artfattig. Delområdet var under en period planterat med gran. Idag är granen borta och i stället växer här ask och ek.

Grund för beslutet

Långvrån hyser stora botaniska värden. Lövlunden utgör en mycket värdefull naturmiljö i form av en refug för växter och djur i ett i övrigt intensivt odlat slättlandskap. Genom plantering av ask och ek på den f d odlade marken skapas förutsättningar för en lövlund även inom detta område i framtiden.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter skall gälla för området.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. uppföra byggnad eller annan anläggning
2. anlägga väg, stig, campingplats eller uppställningsplats för husvagnar
3. bedriva täkt, gräva, schakta, dika, dränera, dämna, plöja eller utföra annan mekanisk markberedning
4. anordna upplag
5. anlägga luft- eller markledning
6. utföra skogsbruksåtgärd annat än i enlighet med fastställd skötselplan
7. utnyttja området som bete
8. ändra florans eller faunans sammansättning genom införande av för området nya arter
9. gräva upp växter samt plocka blommor, gräs, mossor och lavar
10. tillföra växtnäringsämnen

11. använda bekämpningsmedel
12. framföra fordon med annat ändamål än för reservatets skötsel.

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Med stöd av 9 S naturvårdslagen förpliktigas markägare och innehavare av särskild rätt till marken att tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet.

1. utmärkning av reservatet
2. uppsättning av informationsskyltar
3. röjning och avverkning i enlighet med fastställd skötselplan.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. framföra eller parkera motordrivet fordon annat än på iordningsställd parkeringsplats
2. hacka, gräva eller på annat sätt skada markytan eller fasta naturföremål
3. gräva upp växter eller plocka blommor, gräs, mossor och lavar
4. samla insekter eller andra ryggradslösa djur
5. göra upp eld
6. tälta eller ställa upp husvagn
7. snitsla spår, ordna orienteringskontroll eller skyttetävling e d
8. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur
9. rida
10. på störande sätt utnyttja radio, grammofon, bandspelare eller dylikt

Bestämmelser ovan skall inte utgöra hinder för länsstyrelsen att meddela tillstånd till vetenskapliga undersökningar som ej påverkar reservatets naturvärden.

D. Bestämmelser jämlikt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

1. Med stöd av 9 § naturvårdsförordningen meddelar länsstyrelsen härmed föreskrifter för naturvårdsförvaltningen av Långvråns naturreservat genom att fastställa bilagd skötselplan. Planen ska gälla utan tidsbegränsning, dock kan omprövning ske om särskilt behov uppstår. Sådana behov skall anmälas till naturvårdsförvaltaren. Naturvårdsförvaltaren skall även göra en översyn vart tionde år och därefter anmäla ärendet till länsstyrelsen.
2. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och enligt naturvårdsverkets anvisningar.
3. Till naturvårdsförvaltare utses skogsvårdsstyrelsen.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft.

Hur man överklagar, se bilaga (formulär 114, miljö- och naturresursdepartementet).

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsstyrelsen i plenum fattat beslut, har förutom föredraganden deltagit länsrådet Lars Rydberg och avdelningsdirektören Sverker Kärrsgård. I styrelsens beslut deltog landshövdingen och ledamöterna Lars Olof Torfgård, Bo Pettersson, Paul Håkansson, Håkan Carlsson, Gunnar Asserhed, Ulf Borgströra, Maj-Lis Alm, Stefan Hagfeldt, Kerstin Gustavsson, Bengt Almkvist, Gun Axelsson och Börje Stensson samt suppleanterna Carl G Nilsson och Kerstin Karlsson.

Rolf Wirtén
Landshövding

Anna-Karin Willner
Förste byråsekreterare

Bilagor

1. PM 1991
2. Beslutskarta
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar

akten (naturreservatsdossier)

Kopia till
Motala kommun

Vätterbygdens naturskyddsförening c/o Sören Pettersson, Kärrtorpsvägen 21, 591 45 MOTALA
verksledningens kansli
registret

ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

Skyddsform: Naturreservat

Namn: Långvrån

Objekt nr:

Beslutsdatum:

Kommun: Motala

Registerområde: Västra Stenby socken

Läge: Reservatet ligger i V Stenby socken. ca 7 km från Motala, utefter riksväg 50.

Topokarta: 8F NV **Ek karta:** 085 70

Naturreservatet redovisas på karta som bilägges (bilaga 1).

Areal: 3,0

Fastighet: Sten 6:4

Markägare: Statens Naturvårdsverk

Gräns: Innerkanten av den kraftiga **punktstreckade** linjen som är markerad **på bifogad karta.**

Naturvårdsförvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i Östergötlands län

2. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

2.1 Naturförhållanden

Geologi:

Området är beläget i Östergötlands slättområde där berggrunden utgörs av sedimentära bergarter, i dessa fall ortocerkalksten avsatt under de tidsepoker som benämnes Kambrio-Silur.

Området är flackt något sluttande mot sydväst i den norra delen.

De lösa avlagringarna består i södra och västra delen av lera, medan östra delen utgörs av finkorning lerhaltig morän. Jorddjupet är mäktigt och jordmånen av brunjordstyp.

Vegetation:

Området kan indelas i 2 delområden beroende på den historiska markanvändningen.

Område A

Område A var förr i tiden en slätteräng. Sedan slätterhävden upphört har ängen vuxit igen och utvecklats till en vackert utbildad lund. Ängen har tidvis även varit betad. De gamla ängsträden är fullt synliga idag.

Floran är rik både när det gäller arter och variation. En mer utförlig artlista bifogas. Dominerande arter inom området är, beroende på årstid, blå- och vitsippor, vårlök, svalört, midsommarblomster, kirskaål, ormbär, trolldruva m fl arter i fältskiktet. Olika orkidéarter såsom tvåblad och jungfru marie nycklar finns inom området.

Buskskiktet domineras av hassel, hagtorn och något slån samt måbär.

I trädsiktet dominerar ask, ek, lönn och björk.

Område B

Område B har i sen tid varit uppodlad och är därför präglad av detta förhållande. En följd av detta är att floran är betydligt fattigare än område A. Området är också sedan ca 10 år planterad med gran men hyser trots detta en relativ artrik flora.

De dominerande arterna i fältskiktet är olika gräsarter såsom hundäxing, timotej, kvickrot samt ängskavle.

De vanligast förekommande örterna är rölleka, johannesört, åkertistel, olika mårarter, småborre, åkervädd m fl

I buskskiktet finner man förutom gran, slån och enstaka fågelbär.

Trädsikt saknas.

DJURLIV

Fågelliv:

Fågellivet är artrikt, dominerande arter, inom område A är trastar och sångare

Inom B-området, dominerar arter som gulspurv, olika finkar samt buskskvätta. Speciellt område A kan utbildas till en värdefull hackspettsbiotop. Långvrån utgör, tillsammans med omgivande dungar, öar i ett hårt exploaterat slättlandskap. Området har en stor betydelse för fågellivet, som häckningsområde såväl som rastningslokal under flyttningen.

Däggdjur:

Rådjur finns tillfälligtvis inom området, medan grävling är bofast i utkanten av reservatet.

Lägre faunan:

Tillgången till god furageringsmöjlighet på döda träddelar och en miljö med växlingar mellan ljus och skugga samt en frodig växtlighet gör att åtminstone område A hyser rika möjligheter för den lägre faunan i form av flera landsnäckarter och ett synerligen rikt insektsliv.

Område B är ljusöppet och av ängskaraktär varför flygande insektsarter, främst dagfjärilar, är dominerande.

2.2

Kulturhistoriska förhållanden

Långvrån är starkt kulturpräglad, där både slåtter, bete och odling satt sin prägel på området. Södra delen (område A) var fram till 1800-talets senare del en slåtrad äng som under senare tid även fungerat som betesmark. Under sista tiden har den forna ängen efter betets upphörande vuxit igen och utvecklats till en lund. Område B har under senare tid varit uppodlad och tidvis betad. Området är idag granplanterat sen 10 år tillbaka.

2.3 Markanvändning

Området spelar en mindre roll för det rörliga friluftslivet. Det besöks främst av botaniskt intresserade under vår och försommar. Långvrån är idag ohävdad. Jakt förekommer inte.

2.4 Tillgänglighet

Området nås mycket lätt med bil på dess belägenhet utefter riksväg 50.

2.5 Slitage- och störningskänslighet

Delar av området är att betrakta som slitagekänsligt eftersom markförhållanden är relativt fuktiga. Inom området finns också botaniska värden som inte får utsättas för slitage eller påverkan.

2.6 Anordningar för friluftslivet

Anordningar saknas f n.

2.7 Inventering m m

Området har inventerats ur botanisk synpunkt men oklarhet råder om var inventeringen är publicerad.

PLANDEL

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK

1.1 Övergripande mål

Målet med områdetsskötsel skall vara att bibehålla och utveckla en artrik flora och fauna i en lund, där ädla lövträd dominerar.

1.2

Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Hävd av område A

Mål:

Syftet är att skapa och vidmakthålla en lundartad lövskog. Lundartad lövskog är idag mycket ovanlig i dessa slättbygden.

Möjligheterna att skapa lämpliga växtplatser för sällsynta växter skall särskilt beaktas.

Åtgärd: Inga skogsskötselåtgärder utföres under planperioden dock kan vissa florabevarande åtgärder utföras om behov skulle uppstå. T ex lätt röjning kring plantor.

Hävd av område B

Mål:

Syftet är att utveckla ett lövskogsområde med främst ädla lövträd på den forna betesmarken i måtto att skapa en tilltalande miljö för växter och djur.

Åtgärd:

Barrplantor avvecklas succesivt för att hålla den kraftiga gräsväxten i schack. Idag är det planterat f N ädla lövträd, främst ek, mellan unggranen. Lövskogsområdet etableras genom naturlig invandring från omkringliggande områden. Därefter fri utveckling under hela utvecklingsfasen. Eventuellt kan en lätt röjning utföras för att få beståndet snabbare etablerat. Målet är inte att utveckla en produktionsskog.

1.2.2 Faunavård och jakt.

All utövande av jakt är förbjuden.

2. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.11 Övergripande mål

Målet med reservatet är i första hand florabevarande, därför är inte avsikten att reservatet skall förses med anordningar för rekreation och friluftsliv.

Bildande av Långvråns naturreservat i Motala kommun

1) Reservatsärendet

Långvrån (fastigheten Sten 6:4, tidigare Sten 6:1) ägdes tidigare av kyrkan. Torpet Långvrån stod förr under prästgården och brukades fram till slutet av 1700-talet av klockare och prästänkor. Till torpet hörde bl a en äng som fick namnet Ekmans äng efter en senare brukare. Med tiden fick ängen växa igen och övergick till den rika slättlund vi har idag, den lund som nu avsätts som Långvråns naturreservat.

Rika slättlundar med bl a orkidéer är idag sällsynta och Långvrån har endast ett fåtal motsvarigheter på Östgötaslätten. Området är upptaget i naturvårdsplanen som klass 2.

Under början av 80-talet sålde kyrkan ut ett antal småfastigheter. Eftersom det var känt att fastigheten Sten 6:4 var av intresse för naturvården erbjöds staten att köpa den. Fastigheten såldes till staten via naturvårdsfonden 3/2 -1983.

2) Skötselplan

Skogsvårdsstyrelsen utarbetade 1991 ett förslag till skötselplan. Förslaget har behandlats i länsstyrelsens skötselråd och remitterats till statens naturvårdsverk, kommunen och Vätterbydens naturskyddsförening. Remissinstanserna har i allt väsentligt inget att erinra mot planen.

Anna-Karin Willner

Anna-Karin Willner
Förste byråsekreterare

